

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH
OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE SZÓSTEJ
ROK SZKOLNY 2026/2027**

Wymagania zostały opracowane w oparciu o podstawę programową oraz treści realizowane w podręczniku „Zamieńmy słowo” (WSiP, klasa 6), obejmującym kształcenie literackie, językowe, tworzenie wypowiedzi i samokształcenie.

OBSZAR	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	UCZEŃ:				
	na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ	na ocenę DOSTATECZNĄ	na ocenę DOBRA	na ocenę BARDZO DOBRĄ	na ocenę CELUJĄCĄ
		<u>(oraz to, co na ocenę dopuszczającą)</u>	<u>(oraz to, co na ocenę dostateczną)</u>	<u>(oraz to, co na ocenę dobrą)</u>	<u>(oraz to, co na ocenę bardzo dobrą)</u>
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	- z pomocą nauczyciela odczytuje podstawowe informacje zawarte w tekście, - określa, o czym jest utwór; - rozpoznaje głównych bohaterów i najważniejsze wydarzenia, - wskazuje podstawowe elementy świata przedstawionego: <i>czas, miejsce, bohaterów</i>, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, - rozpoznaje wybrane	- samodzielnie określa temat i główną myśl tekstu, - omawia podstawowe elementy świata przedstawionego; - ustala kolejność najważniejszych wydarzeń, - rozpoznaje poznane środki stylistyczne, - wskazuje <i>epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie</i>, - rozpoznaje podstawowe cechy poznanych gatunków literackich, - odróżnia tekst literacki od	- szczegółowo przedstawia świat przedstawiony, - charakteryzuje bohaterów, uwzględniając ich zachowanie, cechy charakteru i motywację; - określa relacje między bohaterami; - rozpoznaje i wyjaśnia znaczenie poznanych środków stylistycznych, - określa podstawowe funkcje środków stylistycznych; - porównuje bohaterów, wydarzenia lub motywy występujące w różnych	- analizuje motywy postępowania bohaterów, - posługuje się terminologią literacką; - wyjaśnia rolę środków stylistycznych w budowaniu znaczenia i nastroju, - porównuje teksty pod względem tematyki, problematyki, konstrukcji i sposobu przedstawienia bohaterów; - dostrzega wartości uniwersalne i ponadczasowe, - odnosi treści utworów do własnych doświadczeń, innych tekstów i rzeczywistości,	- swobodnie wykorzystuje terminologię literacką i kulturową, - dostrzega wieloznaczność tekstu i możliwość różnych interpretacji, - samodzielnie odnajduje konteksty kulturowe, historyczne i społeczne, - twórczo porównuje utwory, bohaterów, motywy i sposoby przedstawiania świata; - dostrzega związki między literaturą a filmem, teatrem, malarstwem, muzyką i innymi dziedzinami sztuki, - wykazuje bardzo wysoką

poznane gatunki literackie, np. <i>baśń, legendę, bajkę, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść</i>, - rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne, np. <i>epitet, porównanie, przenośnię</i>, - rozpoznaje narratora, - odczytuje podstawowe informacje podane wprost, - z pomocą nauczyciela określa nastrój utworu, - podejmuje próbę wyrażenia własnej opinii na temat przeczytanego tekstu, - rozpoznaje podstawowe elementy innych tekstów kultury, np. filmu, teatru, komiksu; - zna podstawowe informacje dotyczące omawianych lektur, - rozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu; - zna pojęcia: <i>dialog, monolog</i>, - odróżnia narratora pierwszoosobowego od trzeciosobowego, - wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera, - zna pojęcia <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</i>.	użytkowego i informacyjnego, - rozpoznaje fikcję literacką; - rozróżnia znaczenie dosłowne i przenośne, - formuluje prostą opinię o tekście i uzasadnia ją min. 1 argumentem, - zna treść omawianych lektur i potrafi wskazać ich najważniejsze wydarzenia, - odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów; wiersz stroficzny od wiersza ciągłego, - rozpoznaje utwór liryczny jako pieśń, piosenkę patriotyczną, - odróżnia dialog od monologu, - wyjaśnia pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i>, - rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach, - wyodrębnia w tekście <i>wstęp, rozwinięcie, zakończenie</i> i dostrzega relacje między nimi - rozpoznaje różne teksty kultury, - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru.	tekstach, - dostrzega związki między literaturą a innymi dziedzinami sztuki, - porównuje utwór literacki z jego adaptacją, - samodzielnie formuluje opinię i właściwie ją uzasadnia, - omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi powieści np. <i>obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy</i>; - wskazuje w tekście literackim <i>epitety, porównania, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, pytania retoryczne, powtórzenia</i> i z pomocą nauczyciela określa ich funkcję, - przedstawia prosty schemat rozwoju akcji; - wskazuje wątek główny i wątki poboczne, - odczytuje przenośne sensy prostych utworów; - przedstawia ukrytą treść przypowieści; - wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich, - ocenia bohatera literackiego, - wskazuje cechy tekstu reklamowego, - odczytuje morał bajek, - określa funkcję <i>wstępu</i>,	- analizuje wybrane teksty kultury, np. <i>film, spektakl, obraz, komiks</i>; - formuluje własne sądy interpretacyjne i popiera je odpowiednimi argumentami, - bardzo dobrze zna i interpretuje omawiane lektury, - wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego utworu fantastyczno-naukowego i fantasy, - wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji, - analizuje wpływ tytułu, podtytułu, motta, puenty na interpretację tekstu; - używa pojęć: <i>wiersz rymowy, bezrymowy, biały, ciągły, stroficzny</i> oraz <i>rimy i rytm</i> podczas analizy wiersza, - charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach; - posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów, - dowodzi, że omawiany tekst należy do literatury popularnonaukowej, - wskazuje i nazywa różne wątki w utworze, - wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodne konteksty, - określa funkcje tekstu <i>literackiego, informacyjnego; prasowego, reklamowego</i>; - formuluje samodzielnie przesłanie i morał utworu.	kulturę czytelniczą.
---	--	---	---	-----------------------------

			<i>rozwinienia, zakończenia, akapitu,</i> - odróżnia informacje o faktach od opinii, - wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne i film (<i>gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka</i>), - dokонуje odczytania tekstów poprzez np. rysunek, plakat, spektakl teatralny.		
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	- rozpoznaje części mowy: <i>rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki,</i> - rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika, - zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie,</i> - rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonych, - rozpoznaje równoważnik zdania; - wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny; - używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim, antonim;</i> - zna pojęcia <i>nadawca, odbiorca wypowiedzi;</i> - zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba, akcent;</i> - zna pojęcie <i>etykieta</i>	- rozpoznaje w tekście <i>zaimki, przymyki, spójniki</i> - wymienia nieodmiennie części mowy, - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika; - rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego; - przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie; - stopniuje przymiotniki i przysłówki; - rozpoznaje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik; - przekształca konstrukcję składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, - posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny, - odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych;	- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, - rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, - poprawnie stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika, - używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków; - stosuje partykuły i wykrzykniki w swoich wypowiedziach, - określa typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, - rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, - używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach, - zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami, - stosuje w wypowiedziach antonimy; - używa spójników i zaimków w celu zespolenia tekstu, - poprawnie stosuje zasady	- wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń , - wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach, - stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny, - stosuje synonimy i antonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi, - przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą nowych technologii - stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni, - stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, - stosuje poznane znaki interpunkcyjne w sposób celowy, ze świadomością ich funkcji.	- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki, - swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych, - świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi.

	<i>językowa</i> i stara się stosować jej zasady; - zapisuje wyrazy zgodnie z zasadami ortograficznymi; - kończy wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem.	- podaje antonimy do podanych wyrazów, - stara się przestrzegać poprawności ortograficznej stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, - zna podstawowe zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych.	akcentowania, - przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji, - stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym.		
TWORZENIE WYPowiedzi	- ślucha uczestników rozmowy i mówi na temat, - tworzy uporządkowane wypowiedzi, - zna pojęcie akapitu, - tworzy według podanego wzoru wypowiedzi pisemne: <i>dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia</i>, - recytuje tekst poetycki lub fragment prozy, - sporządza odtwórczy plan ramowy, - redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach.	- krótko wypowiada się na podany temat, - posługuje się argumentami w rozmowie, - rozumie funkcję akapitów w wypowiedzi, - rozpoznaje podstawowe środki perswazji, - tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: <i>dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia</i>; - tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu, notatki graficznej, - omawia problematykę przeczytanych utworów, - używa właściwych zwrotów	- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznаныmi tekstami, - rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów i do emocji, - tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym, - stosuje akapity, - recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku we wszystkich poznanych formach gatunkowych, - stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	- używa przemyślanych argumentów, - tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, - dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego, - opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury, - zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej, - funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.	- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi, - operuje bogatym słownictwem; - dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, językową wypowiedzi, - zapisuje teksty w sposób przejrzysty z dbałością o stronę graficzną i kompozycję podkreśloną użyciem akapitów, - tworzy prezentacje multimedialne, - redaguje twórcze, oryginalne teksty o charakterze reklamowym, - wzorcowo recytuje teksty poetyckie i prozatorskie.

		grzecznościowych we współczesnych formach komunikatów.			
SAMOKSZTAŁCENIE	- czyta tekst cicho ze zrozumieniem, - czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne, - zna i stosuje zasady korzystania z zasobów szkolnej biblioteki, - korzysta ze słownika ortograficznego, - podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu.	- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa; - wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji; - zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny; - wyszukuje hasła w encyklopedii; - ocenia przydatność uzyskanych informacji - rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu.	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, języka polskiego, słownika poprawnej polszczyzny, - konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych, - wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu, - zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich.	- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu, - opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji, - określa funkcje słowników, - korzysta ze słowników w tym słownika terminów literackich, - krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł, - postrzega nowe technologie jako narzędzia do rozwijania-własnych zainteresowań.	- wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania informacji, - opracowuje własne bazy informacji, np. fiszki z hasłami, foldery plików, - wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego, - zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności), - przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu.
PRAKTYKI LEKTUROWE	- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego.	- czyta wymagane lektury w całości i analizuje ich świat przedstawiony.	- czyta wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki.	- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.	- zna wszystkie lektury obowiązkowe oraz uzupełniające, interpretuje je w połączeniu z kontekstami, - wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do przeczytanych tekstów.

Dostosowania opracowano zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz indywidualnymi potrzebami ucznia.

Formy i metody pracy:

- wydłużenie czasu na wykonanie zadań, sprawdzianów i prac pisemnych;

- dzielenie złożonych poleceń na mniejsze etapy;
- upewnianie się, czy uczeń rozumie polecenia;
- stosowanie metod aktywizujących i wielozmysłowych;
- wykorzystywanie materiałów graficznych, schematów, map myśli i notatek wizualnych;
- częste powtórki i utrwalanie materiału.

Czytanie

- wydłużenie czasu na czytanie tekstów;
- niewymaganie głośnego czytania przy całej klasie, jeśli powoduje ono silny stres;
- ocenianie przede wszystkim stopnia zrozumienia tekstu;
- umożliwienie wcześniejszego przygotowania fragmentów przeznaczonych do głośnego czytania;
- pomoc nauczyciela w analizie i interpretacji trudniejszych tekstów.

Pisanie

- wydłużenie czasu na wykonywanie prac pisemnych;
- ograniczenie oceny estetyki pisma w przypadku dysgrafii;
- możliwość pisania na komputerze, jeśli jest to wskazane w opinii poradni;
- zwracanie uwagi przede wszystkim na treść, kompozycję i samodzielność pracy.

Ortografia i interpunkcja

- ocenianie postępów ucznia, a nie wyłącznie liczby popełnianych błędów;
- nieuwzględnianie błędów wynikających bezpośrednio z dysortografii podczas oceniania prac z innych obszarów języka polskiego;
- możliwość korzystania ze słownika ortograficznego;
- częste ćwiczenia utrwalające zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Wypowiedzi ustne

- częstsze ocenianie odpowiedzi ustnych niż pisemnych;
- umożliwienie przygotowania krótkiego planu wypowiedzi;
- stwarzanie atmosfery bezpieczeństwa i ograniczenie sytuacji stresujących;
- docenianie merytorycznej wartości wypowiedzi.

Sprawdziany i kartkówki

- wydłużenie czasu pracy;
- zmniejszenie liczby zadań przy zachowaniu tych samych celów edukacyjnych;
- stosowanie czytelnego układu graficznego arkuszy;
- dodatkowe wyjaśnienie poleceń, jeśli jest taka potrzeba;
- możliwość udzielania odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych, jeśli jest to uzasadnione potrzebami ucznia.

Ocenianie

- uwzględnianie wkładu pracy, zaangażowania oraz indywidualnych możliwości ucznia;
- ocenianie przede wszystkim wiedzy, umiejętności i postępów;
- motywowanie ucznia poprzez wzmacnianie nawet niewielkich sukcesów;
- stosowanie informacji zwrotnej wspierającej rozwój ucznia.